

Azathioprine (Imuran®) bij de ziekte van Crohn en colitis ulcerosa

Uw behandelend arts en/of verpleegkundige heeft met u gesproken over het gebruik van Azathioprine (Imuran®). In deze folder krijgt u informatie over de werking en het gebruik van dit medicijn en hoe u moet handelen in geval van bijwerkingen. Deze folder is echter géén vervanging van de bijsluiter. Heeft u na het lezen van deze folder nog vragen, dan kunt u daarmee bij uw behandelend arts of verpleegkundige terecht.

Algemeen

De oorzaak van de ziekte van Crohn en colitis ulcerosa is niet bekend. Elke behandeling met medicijnen is gericht op het onderdrukken van ontstekingsreacties. Dit leidt tot vermindering van klachten en verkleint de kans op complicaties die zich bij deze ziekte voor kunnen doen. Medicijnen kunnen de darmontsteking onderdrukken maar de huidige medicijnen kunnen de ziekte niet definitief genezen. Na het afbouwen van of stoppen met medicijnen kunnen de klachten weer terugkomen.

Werking

Uw behandelend arts schrijft meestal Azathioprine voor wanneer andere medicijnen niet of onvoldoende hebben geholpen of wanneer het niet lukt om langdurig prednisonegebruik af te bouwen. Azathioprine behoort tot de groep van immunosuppressiva. Dit zijn geneesmiddelen die de natuurlijke lichaamsafweer onderdrukken. Bij inflammatoire darmziekten wordt Azathioprine (Imuran®) vaak als eerste afweeronderdrukkend medicijn ingezet. Door het gebruik van azathioprine wordt de zogenoemde 'overactieve afweer' onderdrukt en daarmee de activiteit van de chronische darmontsteking onderdrukt. In hoge doseringen is Azathioprine een cytostaticum omdat het de groei van cellen remt en snelgroeïende, woekerende cellen doodt. De dosering van azathioprine is bij de ziekte van Crohn en colitis ulcerosa echter veel lager dan bij de behandeling van kwaadaardige aandoeningen. Hierdoor zullen de bijverschijnselen ook minder vaak voorkomen en milder van aard zijn. Dit is belangrijk om te weten, daar het mogelijk is dat de bijsluiter die u van uw apotheek krijgt, gericht is op mensen met kwaadaardige aandoeningen. Azathioprine moet veelal 2 tot 3 maanden gebruikt worden voordat het effect merkbaar is. Daarom gaat u wellicht - in overleg met uw arts - in eerste instantie door met de medicatie die u al gebruikt. Wanneer blijkt dat u goed op het middel reageert en er geen bijwerkingen optreden, kan Azathioprine langdurig gebruikt worden.

Voorzorgsmaatregelen

Aangezien Azathioprine soms schadelijk kan zijn voor de leverfunctie en voor de aanmaak van de bloedlichaampjes wordt voor aanvang van de therapie bloed bij u afgenomen om uw leverfunctie en de aanmaak van bloedlichaampjes te controleren. Tijdens de therapie wordt uw bloed regelmatig gecontroleerd.

Gebruik

Doseringen

De dosis is onder andere afhankelijk van uw lichaamsgewicht. Gebruik altijd de dosering die uw arts u heeft voorgeschreven en nooit meer of minder.

Wanneer?

Azathioprine dient u tijdens of direct na de maaltijd in te nemen. Als u vergeten bent de tabletten in te nemen, neem ze dan op een later tijdstip nog dezelfde dag in. Als u er de volgende dag achter komt dat u ze vergeten bent, neemt u ze dan niet alsnog in. U neemt dan gewoon uw medicijnen in zoals u gewend bent. Indien u misselijk wordt van de Azathioprine adviseren wij u de tabletten over de dag te verdelen, of 's avonds voor het slapen gaan in te nemen.

Bijwerkingen

Over het algemeen wordt Azathioprine goed verdragen. De meeste bijwerkingen treden op in de eerste uren of dagen na het starten. U kunt dan last krijgen van een verminderde eetlust, misselijkheid, braken of diarree.

Gebruikt u voor langere tijd Azathioprine, dan heeft u een kleine kans op de volgende bijwerkingen:

- **Infecties zoals tandvleesontsteking of keelpijn in combinatie met koorts.** Dit wordt veroorzaakt door het remmende effect van het geneesmiddel op het beenmerg waar bloedcellen worden gemaakt. Hierdoor kan een storing in de aanmaak van witte bloedcellen optreden. Dit wordt gecontroleerd bij het laboratoriumonderzoek.
- **Wratten veroorzaakt door een virus.** U bent door uw verminderde afweer gevoeliger voor zo'n virus.
- **Spontane blauwe plekken en/of regelmatige bloedneuzen.** Dit kan het gevolg zijn van een verminderde aanmaak van bloedplaatjes door het gebruik van azathioprine.
- **Leverfunctiestoornissen.** Een gele verkleuring van het oogwit of van de huid.
- **Buikklachten** die u niet in verband kan brengen met de ziekte van Crohn of colitis ulcerosa. In zeldzame gevallen treedt in het begin van de behandeling een **alveesklierontsteking** (pancreatitis) op.

Mocht u last krijgen van bijwerkingen of klachten als koorts, koude rillingen, gele huid, hevig braken, blauwe plekken, bloedneuzen of hevige (buik)pijn, neemt u dan contact op met uw arts of verpleegkundige. Neem buiten kantooruren contact op met de (dienstdoende) huisarts of de dienstdoende maag-, darm-, leverarts. Omdat Azathioprine de afweer vermindert, bent u meer vatbaar voor infecties. Vermijd daarom intiem contact met mensen die een infectie (bijv. griep) doormaken.

Interacties met andere geneesmiddelen

Als u naast Azathioprine ook urinezuur verlagende middelen gebruikt (middelen tegen jicht, bijvoorbeeld Zyloric of Allopurinol) vragen wij u uw arts hiervan op de hoogte te stellen. Gebruikt u bloedverdunners, meld het gebruik van Azathioprine dan aan de trombosedienst.

Interacties met andere stoffen

Wees voorzichtig met alcohol. Alcohol verhoogt de kans op leverafwijkingen bij gelijktijdig gebruik met Azathioprine.

Vaccinaties

Meld altijd aan de arts dat u Azathioprine gebruikt. Azathioprine kan de werkzaamheid van sommige soorten vaccins verminderen en de kans op bijwerkingen door de vaccins vergroten. Vaccinatie met een verzwakt levend vaccin, zoals bof, mazelen, rode hond (BMR), gele koorts of BCG moeten vermeden worden tijdens het gebruik van azathioprine. Overleg met uw apotheker of arts indien u moet worden gevaccineerd.

Vruchtbaarheid

Geneesmiddelenonderzoek naar het gebruik van Azathioprine heeft vooralsnog geen ongunstige invloed op de vruchtbaarheid van mannen en vrouwen aangetoond. Overleg als u een zwangerschapswens heeft met uw behandelend arts over uw medicatie.

Zwangerschap

In het algemeen wordt geprobeerd om medicijngebruik tijdens de zwangerschap te vermijden. Toch is het vaak nodig om met Azathioprine door te gaan bij de ziekte van Crohn en colitis ulcerosa. Een opvlamming van de ziekte wordt namelijk schadelijker geacht voor moeder en kind dan de behandeling met Azathioprine.

Borstvoeding

Er zijn onvoldoende gegevens bekend over de veiligheid van Azathioprine bij het geven van borstvoeding. Alhoewel azathioprine maar in kleine hoeveelheden in de moedermelk komt wordt het gebruik tijdens de borstvoedingsperiode afgeraden.

Te nemen maatregelen

Azathioprine is onder andere geregistreerd voor de behandeling van leukemie. Vandaar dat u in de bijsluiter strenge hygiënische adviezen aantreft. In de (veel lagere) dosering waarin Azathioprine wordt gebruikt in de behandeling van de ziekte van Crohn en colitis ulcerosa volstaat u met normale hygiëne.

Ziet u bij het openmaken van de verpakking kapotte tabletten? Sluit de verpakking dan weer goed en breng deze terug naar de apotheek. Voorkom dat poeder van de tabletten zich door het huis verspreidt, anders kunnen uw huisgenoten er mee in aanraking komen.

Krijgt u wat poeder uit gebroken tabletten op uw huid of in uw ogen? Was uw huid dan goed af. Spoel uw ogen met veel water.

Zonlicht en uv-straling

Patiënten die Azathioprine gebruiken, kunnen een verhoogd risico lopen op huidproblemen, waaronder huidkanker. Vermijd daarom als u Azathioprine gebruikt een te grote blootstelling aan zonlicht en uv-straling. Gebruik zonnebrandcrème met een hoge beschermingsfactor. Wij raden het gebruik van een zonnebank af.

Tot slot

Als u na het lezen van deze folder nog vragen heeft, neem dan contact op met uw arts of verpleegkundige.

Deze tekst is tot stand gekomen door samenwerkende IBD verpleegkundigen en MDL artsen binnen respectievelijk het NNIC en de ICC. De tekst is ontwikkeld conform NNIC richtlijnen om uniformiteit binnen de voorlichting ten aanzien van IBD patiënten in Nederlandse zorginstellingen na te streven.

Op basis van goed hulpverlenerschap kan onder bepaalde omstandigheden van de inhoud worden afgeweken. De inhoud van de teksten kan wijzigen in de loop van de tijd. De NNIC en de ICC wijzen er op dat aan de inhoud van deze uitgave geen rechten of plichten kunnen worden ontleend. Uitgave september 2012.

Odin 032464 / uitgave: augustus 2014

INITIATIVE ON
CROHN AND COLITIS

nnic

nurses network
ibd care

Bezoekadres
P. Debyelaan 25
6229 HX Maastricht

Postadres
Postbus 5800
6202 AZ Maastricht

Algemeen telefoonnummer
043-387 65 43
www.mumc.nl